

Vrouwelijke genitale verminking en gendergebonden geweld

Hieronder vindt u de praatplaten die u zelf kunt afdrukken.

Druk het document recto-verso af (afdrukken vanaf pagina 2 - omdraaien langs korte zijde) en knip de pagina's in twee.

Op de achterzijde van elke praatplaat werd een kort overzicht van mogelijk te bespreken informatie opgenomen ter ondersteuning voor de begeleid(st)er.

1

2

- Bij **lichamelijk geweld** gaat men opzettelijk een persoon verwonden of aanvallen. Het brengt lichamelijke en psychologische gevolgen met zich mee.
- **Onmiddellijke gevolgen:** blauwe plekken, gebroken beenderen, brandwonden enz.
- **Gevolgen op lange termijn:** zelfbeeld, relationele problemen, littekens, ...
- **Daders van geweld** kunnen zowel bekenden als onbekenden zijn. Het is belangrijk geweld bespreekbaar te maken om hier een einde aan te kunnen maken.
- **Mogelijke vragen:**
 Wanneer kunnen we spreken van lichamelijk geweld?
 Geef enkele voorbeelden van lichamelijk geweld?
 Vind je het gebruik van lichamelijk geweld aanvaardbaar? Waarom (niet)?
 Waarom denk je dat iemand lichamelijk geweld uitoefent ?

- VGV wordt vaak uitgevoerd door **traditionele besnijders**.
- De praktijk wordt de laatste jaren ook steeds meer uitgevoerd door **medisch personeel**.
- VGV veroorzaakt echter **altijd schadelijke gevolgen**.
- VGV is een **schending van verschillende mensenrechten**:
- **Mogelijke vragen :**
 Wie of wat zie je op de kaart?
 Wat wil deze vrouw doen?
 Wat vind je hiervan? Wat is VGV?
 Ben je al in aanraking gekomen met VGV?
 Zouden jullie willen dat deze praktijk op jullie dochter wordt uitgevoerd?

3

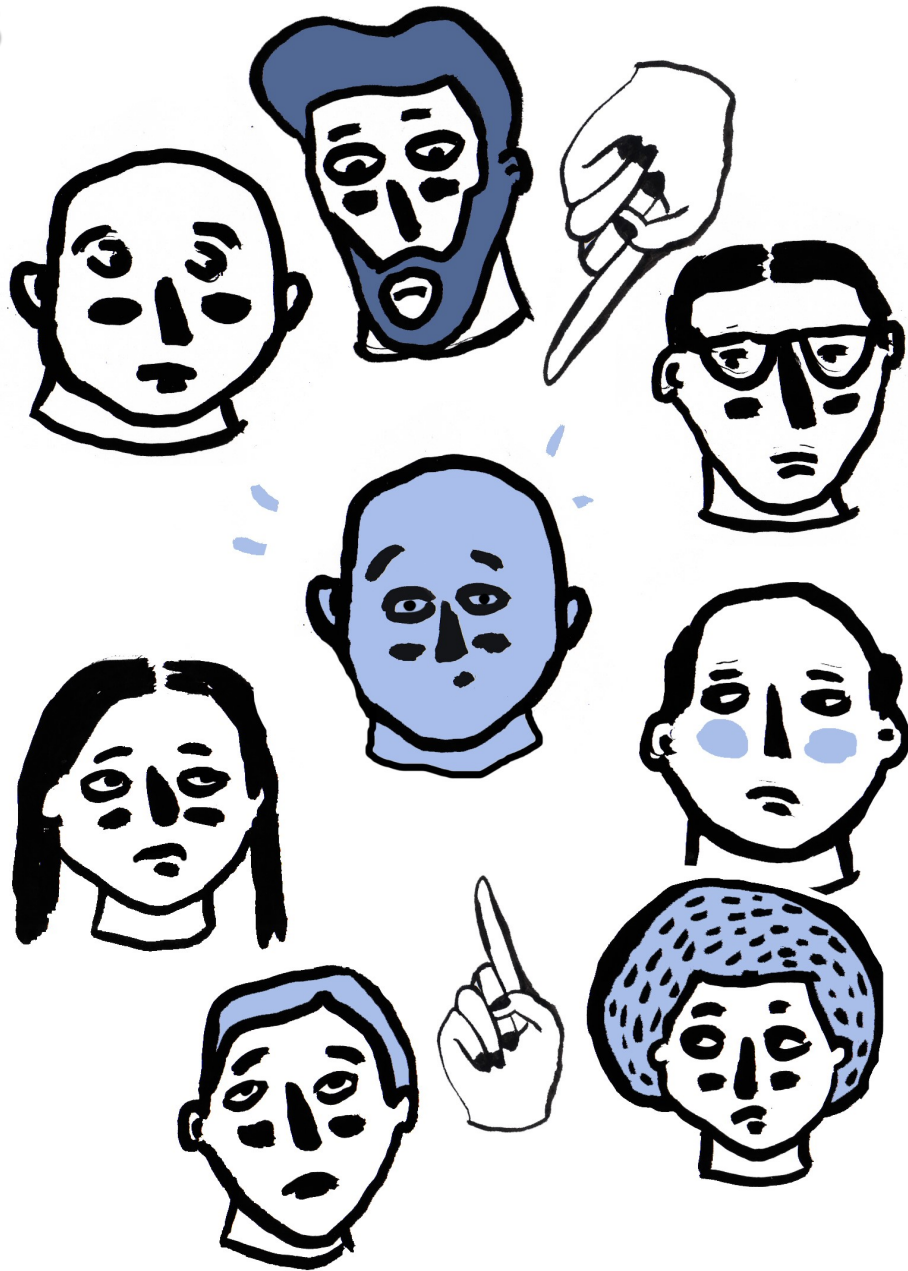
4

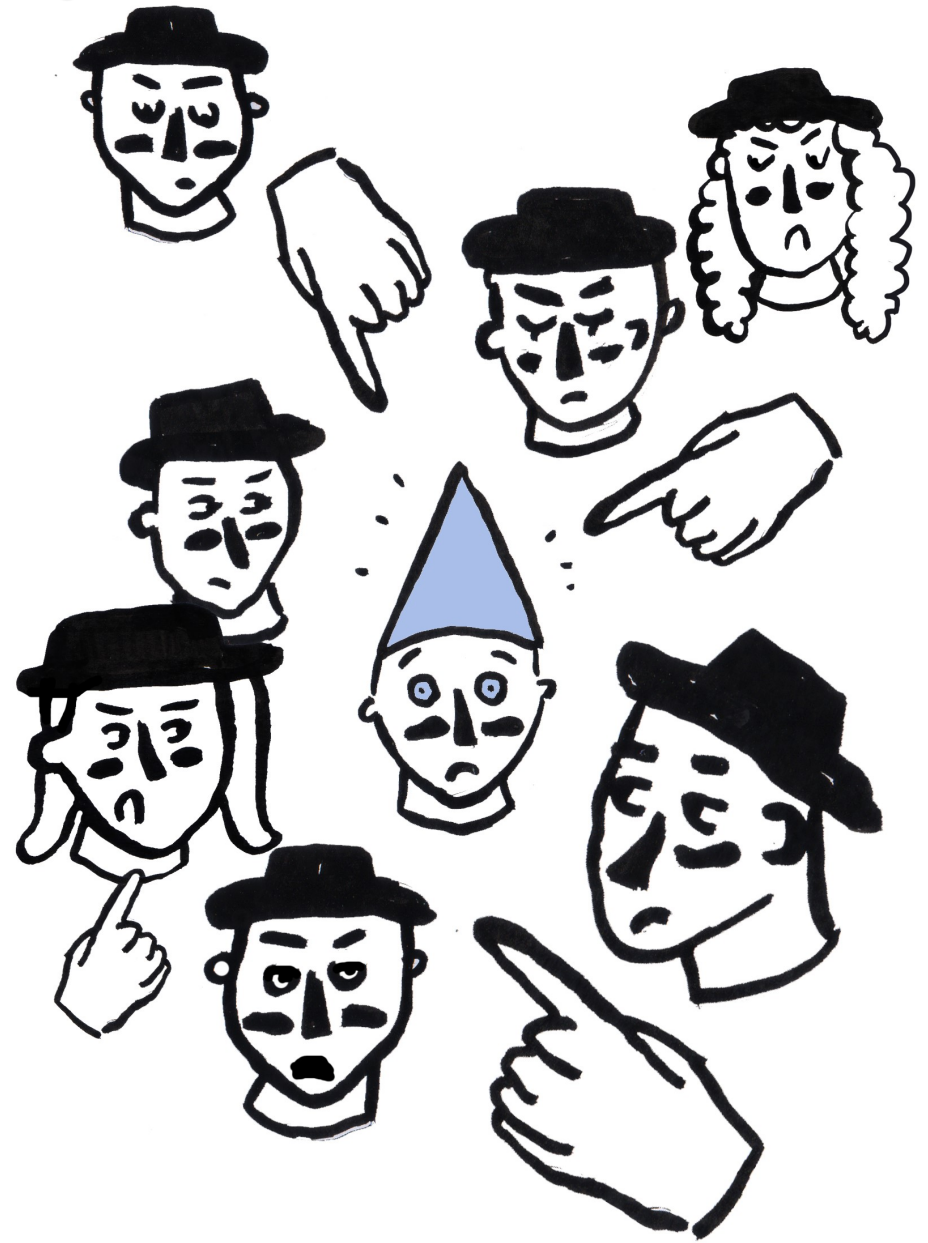
- **Gendergebonden geweld** is een vorm van geweld die specifiek gericht is tegen vrouwen of mannen, net doordat ze tot een bepaald geslacht behoren.
- In veel gemeenschappen bestaat er een **ongelijkheid tussen mannen en vrouwen**. Om deze ongelijkheid en de bestaande rollenpatronen in stand te houden wordt vaak geweld gebruikt. Gezien mannen meestal de dominante rol innemen, worden de vrouwen het vaakst het slachtoffer, maar **ook mannen kunnen hier slachtoffer van worden**.
- Gendergebonden geweld kan **verschillende vormen** aannemen: VGV, lichamelijk geweld, emotioneel geweld, ...
- **Mogelijke vragen:**
 Komt gendergebonden geweld volgens jou vaak voor?
 Kun je enkele voorbeelden geven?
 Wat vind je hiervan?
 Wat vind je van de bestaande rollenpatronen tussen mannen en vrouwen?
 Is dit overal hetzelfde?

- **Emotioneel geweld** kan zich uiten in de vorm van: vernederingen, kritiek, stalking, het uitoefenen van controle, intimidatie, enz.
- **Mogelijke gevolgen** : depressie, minderwaardigheidsgevoelens, concentratiestoornissen, enz.
- **Daders van geweld** kunnen zowel bekenden als onbekenden zijn. Het is belangrijk geweld bespreekbaar te maken om hier een einde aan te kunnen maken.
- **Mogelijke vragen:**
 Wat is emotioneel geweld?
 Wat is het verschil tussen een ruzie en emotioneel geweld?
 Waar trek jij de grens?
 Waarom denk je dat iemand emotioneel geweld uitvoert?

5

6

- In een bepaalde groep of gemeenschap heersen normen waaraan de leden moeten beantwoorden om door de groepsgenoten aanvaard te worden. Indien iemand afwijkt van de norm, kan de groep **sociale druk** uitoefenen. Dit gaat al dan niet gepaard met geweld.
- In gemeenschappen waar **VGV** een traditie vormt, bestaat een grote sociale druk om de praktijk uit te voeren. Vrouwen die de praktijk niet ondergingen beantwoorden niet aan de heersende norm.
- Ook bij een **gedwongen huwelijk** wordt vaak sociale druk uitgeoefend door de hele gemeenschap.

- **Mogelijke vragen:**

Wat gebeurt op deze tekening?

Wat vindt je hiervan?

Wat zou de aanleiding kunnen zijn?

Hoe denk je dat de persoon in het midden zich voelt?

Heb je ooit zelf in dergelijke situatie gezeten?

Denk je dat jij ooit zelf zo'n druk hebt uitgevoerd op iemand anders?

- **Discriminatie** betekent dat een persoon of een groep personen ongelijk behandeld wordt op basis van redenen en/of kenmerken die in een gegeven situatie niet relevant zijn. Mensen die het slachtoffer worden van discriminatie hebben hierdoor moeilijker toegang tot algemene behoeftes.
- Verschillende wetten stellen discriminatie **strafbaar**. Wie hiermee geconfronteerd wordt kan dit melden en kan klacht neerleggen bij het Interfederaal Gelijkekansencentrum.
- Er bestaan **verschillende soorten** discriminatie: op basis van afkomst, huidskleur, nationaliteit, geloof, handicap, seksuele geaardheid, geslacht, enz.

- **Mogelijke vragen**

Heb je ooit discriminatie meegemaakt?

Hoe voel(de) je je hierbij?

Geef enkele voorbeelden van discriminatie.

Wat zou je hieraan kunnen/willen doen?

7

8

- In België komen **verschillende vormen van geweld** voor.
- Er bestaan specifieke **wetten geweld strafbaar stellen**. Wie hiermee geconfronteerd wordt, kan zich richten tot verschillende diensten ter bescherming.

- **Mogelijke vragen:**

Wat viel je op toen je voor het eerst in België was?

Denk je dat VGV ook in België voorkomt?

Werd je in België al geconfronteerd met geweld?

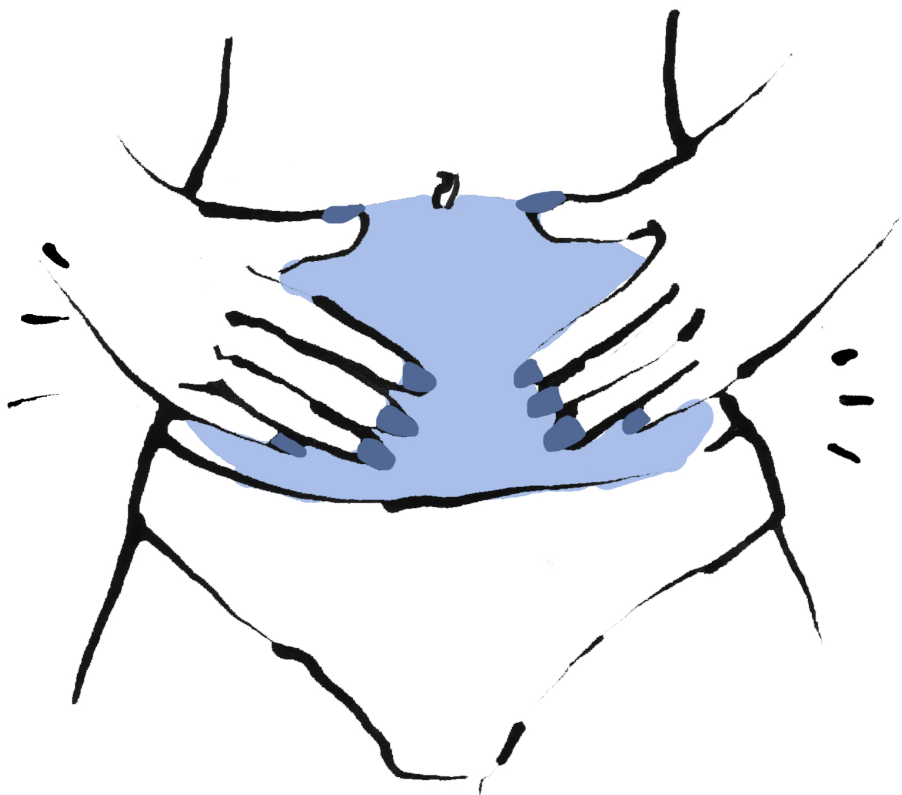
Hoe, waar?

Kun je enkele voorbeelden geven van tradities in

België (positief en/of negatief)?

- Aan de hand van **migratie en reizen** gaan mensen met verschillende culturele achtergronden samenleven. Men zal ook vaststellen dat er, naast de cultuurverschillen, ook veel gelijkenissen zijn.
- **VGV** vormt een **traditie** in verschillende bevolkingsgroepen van Afrika, Azië, het Midden-Oosten en Zuid-Amerika. Tot in de 19e eeuw werd VGV ook in Europese gemeenschappen uitgevoerd. Door internationale migratie komt de praktijk hier opnieuw voor. Het risico op VGV bestaat zowel in het migratieland als in het land van herkomst.
- **In Europa** bestaan tal van **houdingen en gebruiken die het lichaam van vrouwen kunnen schaden**.
- Mogelijke vragen:
 Aan wat doet dit beeld je denken?
 Kun je iets vertellen over een eigen reiservaring?
 Wat valt je op wanneer je reist (verschillen, gelijkenissen tussen landen)?
 Waar komt VGV voor?

9

11

- **Seksuele contacten** verlopen niet altijd goed en kunnen ook moeilijk en/of pijnlijk zijn. Om een bevredigend seksueel leven te bereiken is een goede seksuele gezondheid, onder andere, belangrijk.
- Een **gedwongen huwelijk**, partnergeweld en VGV hebben vaak een negatieve invloed op de seksualiteit.
- Ook het seksueel leven van **personen – zowel vrouwen als mannen – die niet met geweld geconfronteerd werden** kan soms moeilijk verlopen.

- **Mogelijke vragen:**

Wat is belangrijk om een goede relatie op te bouwen?

Hoe kunnen moeilijkheden opgelost worden?

Wat kan ervoor zorgen dat de seksuele relatie in een koppel moeilijk verloopt?

Wat is er nodig opdat een seksuele relatie goed zou verlopen?

- **Een goede gezondheid is belangrijk** om optimaal te kunnen functioneren in het leven.
- Soms worden gezondheidsproblemen ook **veroorzaakt door menselijk toedoen**.
- Volgens de **Universele Verklaring van de Rechten van de Mens** zou elk persoon op elk moment in zijn leven moeten kunnen genieten van de best mogelijke gezondheid.
- **Gevolgen van gendergebonden geweld:** pijn, bloedingen, blauwe plekken, botbreuken, sterfte, littekens, ...
- **Gevolgen van VGV:** extreme pijn, sterfte, verlies van bewustzijn, bloedingen, beschadiging van nabijgelegen organen, urineretentie, infecties, onvruchtbaarheid, moeilijkheden tijdens de zwangerschap of bevalling, pijnlijke maandstonden, keloïden, cystes, ...
- **Mogelijke vragen:**
 - Kun je voorbeelden geven van gewoontes die de gezondheid van mensen schaden?
 - Kun je voorbeelden geven van gewoontes die de gezondheid meisjes en vrouwen schaden?
 - Hoe zouden we geweld kunnen voorkomen, opdat iedereen van een optimale gezondheid zou kunnen genieten?

12

13

- Ook mannen kunnen het **slachtoffer** worden van **gendergebonden geweld**.
- **VGv** kan onrechtstreeks **gevolgen** veroorzaken voor mannen.
- Mannen kunnen een belangrijke **rol** spelen in de **strijd tegen VGv**.
- **Mannen weten vaak niet wat VGv precies inhoudt**, gezien mannen en vrouwen onderling gewoonlijk niet over het onderwerp spreken

- **Mogelijke vragen:**

Hoe voelt deze man zich?

Waardoor zou hij zich zo voelen?

Wat kan jou triest maken?

Kan een man ook slachtoffer worden van gendergebonden geweld?

Kunnen mannen een rol spelen in de strijd tegen VGv?

Zo ja, welke ?

- **Via seksueel contact** kunnen mensen kinderen krijgen en kunnen partners samen, op een intieme manier, plezier beleven. Doorgaans gebeurt dit in het kader van een partnerrelatie, al dan niet binnen een huwelijk.
- Iedereen seksuele en reproductieve rechten.
- Zeer belangrijk in het kader van seksualiteit zijn **keuzevrijheid en wederzijds respect**.
- Mogelijke vragen:

Hoe voelen de personen in deze tekening zich?

Welke relatie bestaat er tussen hen?

Wat is het belang van seksualiteit volgens jou?

Met welke perso(o)n(en)/wanneer kan er volgens jou een seksuele relatie aangegaan worden?

Wie mag hierover beslissen?

14

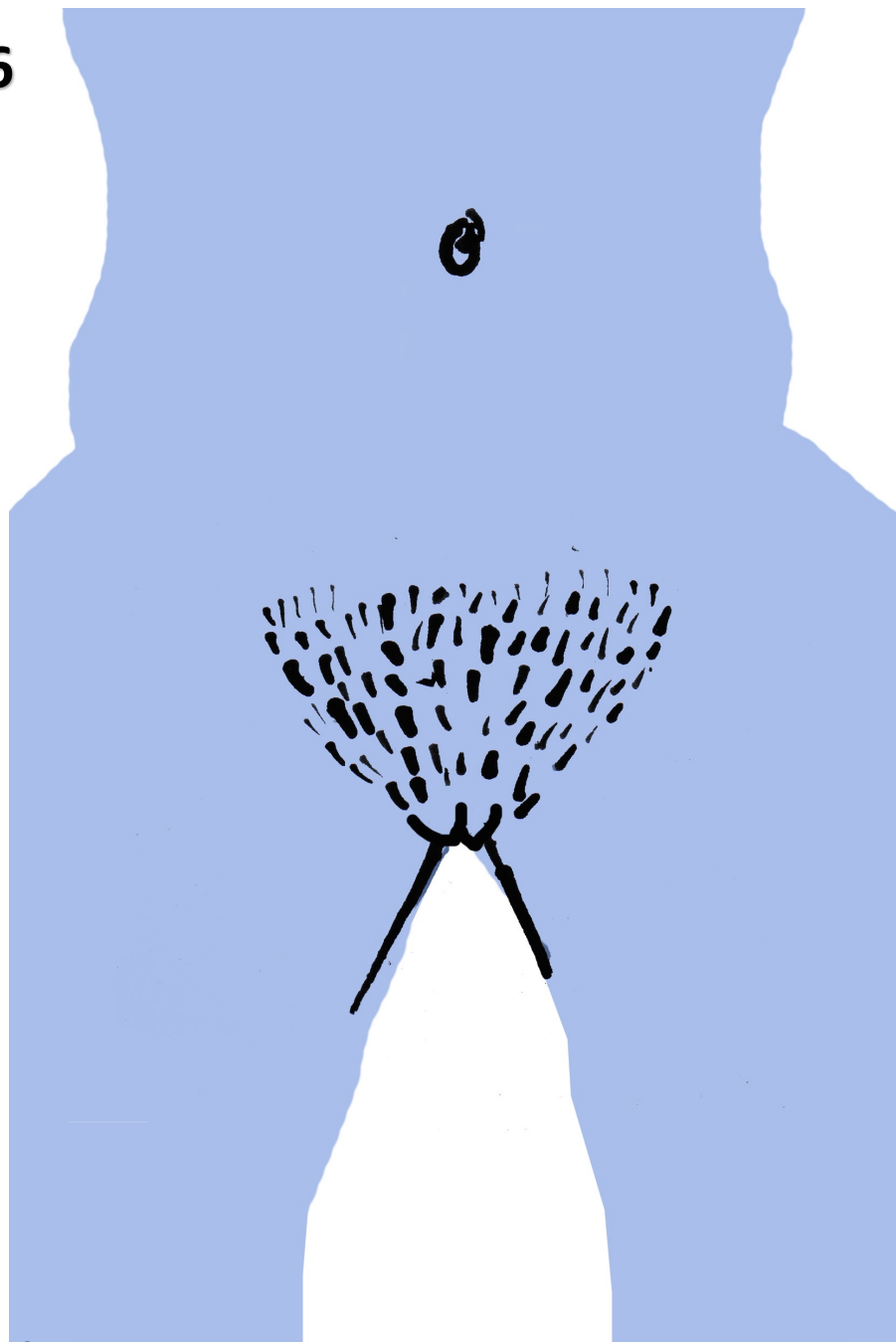
15

- **Emoties** zijn reacties op allerlei zaken die zich afspe-
len rondom ons: angst, vreugde, woede, verbazing,
enz.
- Onveilige, onaangename of pijnlijke gebeurtenissen
kunnen gevoelens van **angst** oproepen. Bijvoorbeeld:
 - **VGV**, zowel op het moment van de besnijdenis als
op lange termijn.
 - **Migratie**, wanneer iemand zich verplicht ziet zijn
land te ontvluchten
- **Mogelijke vragen:**
 - Hoe voelt dit kind zich?
 - Is dit gevoel herkenbaar voor jou?
 - Waardoor zou ze zich zo kunnen voelen?
 - Hoe of door wie zou dit kind geholpen kunnen worden?
 - Wat zijn jou angsten/waarvoor ben jij bang?
 - Welke andere emoties kun je opnoemen?

- **VGV** is een uiterst pijnlijke ingreep die vaak onder
dwang en zonder waarschuwing wordt uitgevoerd.
- De **psychologische gevolgen** van VGV en gendergebon-
den geweld zijn gelijkaardig: angst, depressie, posttrau-
matisch stresssyndroom, flashbacks, verlies van eigen-
waarde, seksuele problemen,
- Deze gevolgen kunnen een grote invloed hebben op het
leven van de vrouw en kunnen nog lange tijd blijven aan-
houden.
- **Mogelijke vragen:**
 - Hoe voelt deze vrouw zich?
 - Waardoor zou zij zich zo voelen?
 - Zijn deze gevoelens herkenbaar voor jou?
 - Wat kan jou triest maken?

16

© GAMS België

17

© GAMS België

- **Jongensbesnijdenis** wordt uitgevoerd om religieuze, traditionele of hygiënische redenen.
- De Islam en het Jodendom beschouwen jongensbesnijdenis als een **religieuze verplichting**.
- Soms wordt geargumenteed dat mannenbesnijdenis **goed is voor de gezondheid**.
- Hoewel de gevolgen van mannenbesnijdenis voor de gezondheid minder ernstig lijken dan de gevolgen van vrouwenbesnijdenis, **mag de impact niet onderschat worden**.
- Er bestaat een belangrijk **gendergebonden verschil**. Tussen mannenbesnijdenis en vrouwenbesnijdenis

- **Mogelijke vragen:**

Wat is mannenbesnijdenis?

Wat vind je hiervan?

Is er volgens jou een verschil tussen mannenbesnijdenis en vrouwenbesnijdenis?

Bestaan er volgens jou ook praktijken die de gezondheid van mannen schaden?

- Bij **VGV** worden de externe geslachtsorganen van de vrouw geheel of gedeeltelijk weggesneden of verwond om niet-medische redenen. Er bestaan verschillende types.
- Welk type VGV wordt uitgevoerd hangt af van het land, de regio en de bevolkingsgroep.
- De **term "verminking"** werd ingevoerd door de Wereldgezondheidsorganisatie, maar gemeenschappen die VGV uitvoeren gebruiken andere woorden.
- Mensen die een VGV laten uitvoeren zijn ervan overtuigd dat ze iets goeds doen

- **Mogelijke vragen:**

Ken je de praktijk VGV/vrouwenbesnijdenis?

Wat houdt VGV/vrouwenbesnijdenis precies in?

Wat vind je hiervan?

Is dit een onderwerp dat je soms bespreekt (met familie, vrienden, enz.)?

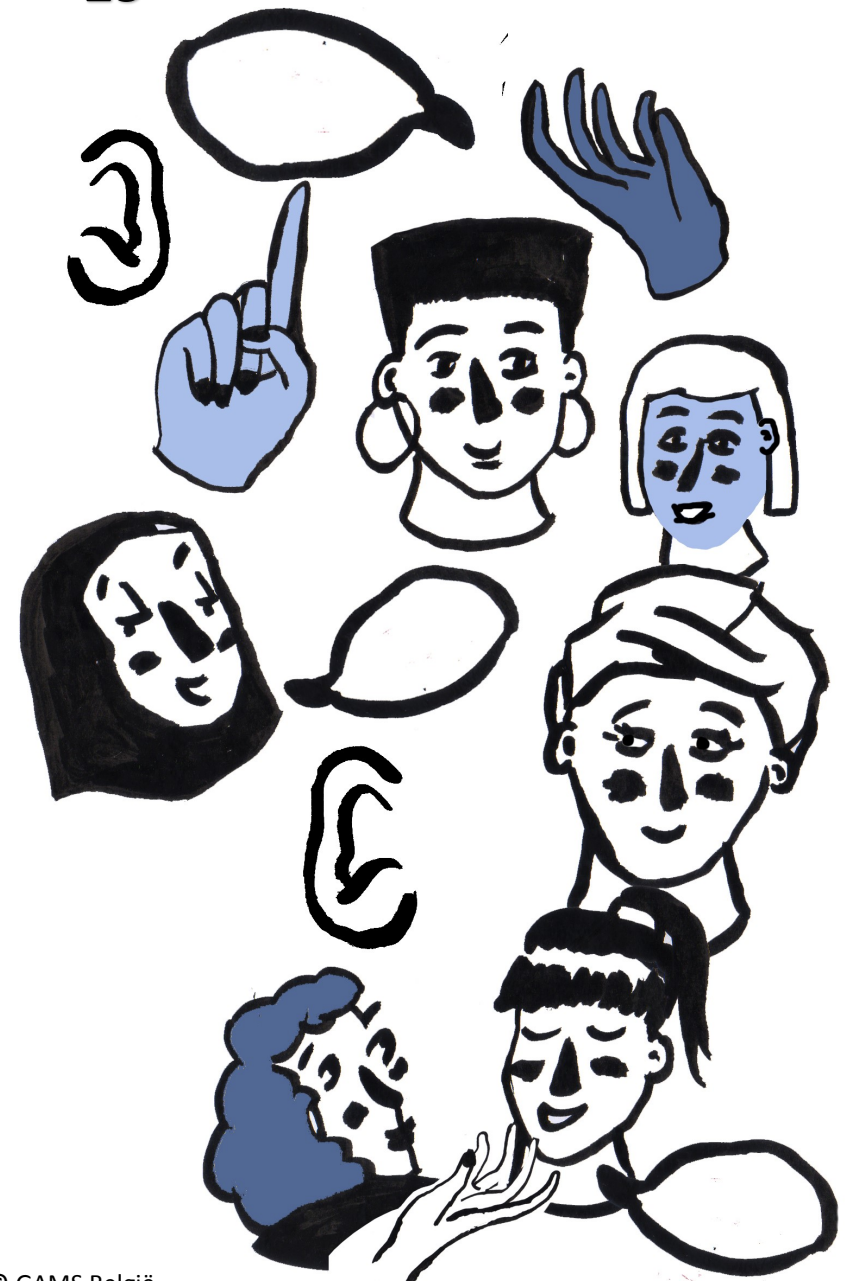
Kun je andere voorbeelden geven van praktijken die de gezondheid van vrouwen schaden?

18

© GAMS België

19

© GAMS België

- Wanneer je geconfronteerd wordt met VGV of geweld is het **belangrijk hierover te spreken**. Zo kunnen stappen ondernomen worden **ter bescherming**.
- Dit is **niet altijd evident**.
- Men kan zich richten tot een vertrouwenspersoon, bij wie men zich op zijn gemak voelt: een vriendin, zus, buurvrouw, maar ook een sociaal assistent, leerkracht, of arts.

- **Mogelijke vragen:**

Wat kun je doen wanneer je geconfronteerd wordt met VGV of geweld?

Bij wie kun jij terecht om over gevoelige zaken te spreken?

Vind je het gemakkelijk om over je gevoelens/moeilijkheden spreken?

Is het in jou familie/vriendengroep een gewoonte om over gevoelens/moeilijkheden te spreken?

Wat vind je hiervan?

- Wie in België te maken krijgt met gezondheidsproblemen kan terecht bij **verschillende deskundigen: huisarts, psychologen, kinesisten, gynaecologen, kinderartsen, dermatologen, enz.**
- In België betaalt de mutualiteit de **kosten** van een medische behandeling geheel of gedeeltelijk **terug**.
- Voor sommige mensen is de toegang tot gezondheidszorg en mutualiteit moeilijk. Zij kunnen zich wenden tot het OCMW voor “**dringende medische hulp**” of Dokters van de Wereld.
- In zeer dringende gevallen, kan iedereen naar een huisarts of ziekenhuis gaan.
- **Mogelijke vragen:**
 Om welke redenen kun je naar het ziekenhuis gaan?
 Kun je over persoonlijke ervaring(en) in het ziekenhuis vertellen?
 Voel je je vertrouwd met het gezondheidssysteem in België?
 Kun je uitleggen hoe dit hier in z’n werk gaat?
 Is dit overal hetzelfde? Geef eventueel voorbeelden van verschillen.

20

21

- GAMS België bestaat uit mannen en vrouwen van verschillende afkomst en zet zich in tegen traditionele praktijken die schadelijk zijn voor de gezondheid van vrouwen en kinderen.
- Het doel van GAMS België is meisjes en vrouwen te **beschermen**.
- De groep vertrekt uit het bestaande verzet binnen de praktiserende gemeenschappen om het **bewustzijn te verhogen** via **sensibiliseringsactiviteiten**.
- GAMS biedt ook psychosociale **ondersteuning** aan (potentiële) slachtoffers, zowel individueel als in groep.
- GAMS geeft ook **vormingen** voor deskundigen, opdat zij een aangepaste ondersteuning zouden kunnen bieden.
- **Mogelijke vragen:**
 Heb je al eens horen spreken over GAMS? Van waar ken je GAMS?
 Weet je welk werk deze organisatie doet?
 Ken je andere organisaties die gelijkaardig werk doen (eventueel in je thuisland)?
 Wat vind je van het werk dat GAMS doet?

- Gewoonlijk gaat men er in België van uit dat je familie een groep mensen is waartussen er een biologische verbintenis bestaat.
- In sommige gemeenschappen is er geen biologische verwantschap nodig om iemand als familie te beschouwen. Dit speelt een rol in het **voortbestaan van VGV**.
- Familieleden of vrienden kunnen personen die zich in een moeilijke situatie bevinden, ondersteunen..
- Soms staan familieleden of vrienden ook aan de oorzaak van moeilijke situaties.
- **Mogelijke vragen:**
 Aan wat doet dit beeld je denken?
 Wat betekenen familie en vrienden voor jou?
 Betekent “familie” overal en voor iedereen hetzelfde?
 Welke rol kunnen je familie en/of vrienden spelen in een situatie van VGV of geweld?
 Zou jij je familie/vrienden kunnen aanspreken mocht je hiermee geconfronteerd worden?

22

23

- Aan de hand van **de wet** wordt het leven in de maatschappij in goede banen geleid. Als iemand de wet niet respecteert, kan de rechtbank een straf opleggen.
- VGV, gedwongen huwelijk en verschillende andere vormen van geweld (verkrachting, partnergeweld, enz.) zijn **strafbaar** in België.
- De Belgische wet verbiedt **VGV zowel binnen als buiten het Belgisch grondgebied**
- Ook in veel andere landen in de verschillende continenten is VGV strafbaar.

- **Mogelijke vragen:**

Kun je een voorbeeld geven van iets wat verboden is door de wet?

Wat kan er gebeuren als je je niet aan de wet houdt?

Welke soorten straffen bestaan er?

Denk je dat VGV/geweld aanvaardt wordt door de wet?

- Wanneer iemand geconfronteerd wordt met een situatie van geweld, kan hij/zij zich richten tot **deskundigen** voor ondersteuning: artsen, verpleegkundigen, sociaal assistenten, leerkrachten, enz.
- Men kan zich hiervoor ook richten tot bepaalde **instellingen**: het ziekenhuis, het Centrum voor Algemeen Welzijnswerk, Kind & Gezin, ...
- Deskundigen zijn gebonden aan het beroepsgeheim.
- Indien deskundigen zelf niet over de gepaste kennis beschikken in zeer concrete situaties kunnen ze steeds doorverwijzen naar de **gepaste instanties**.

- **Mogelijke vragen:**

Bij welke deskundigen kan iemand terecht als hij/zij geconfronteerd wordt met geweld?

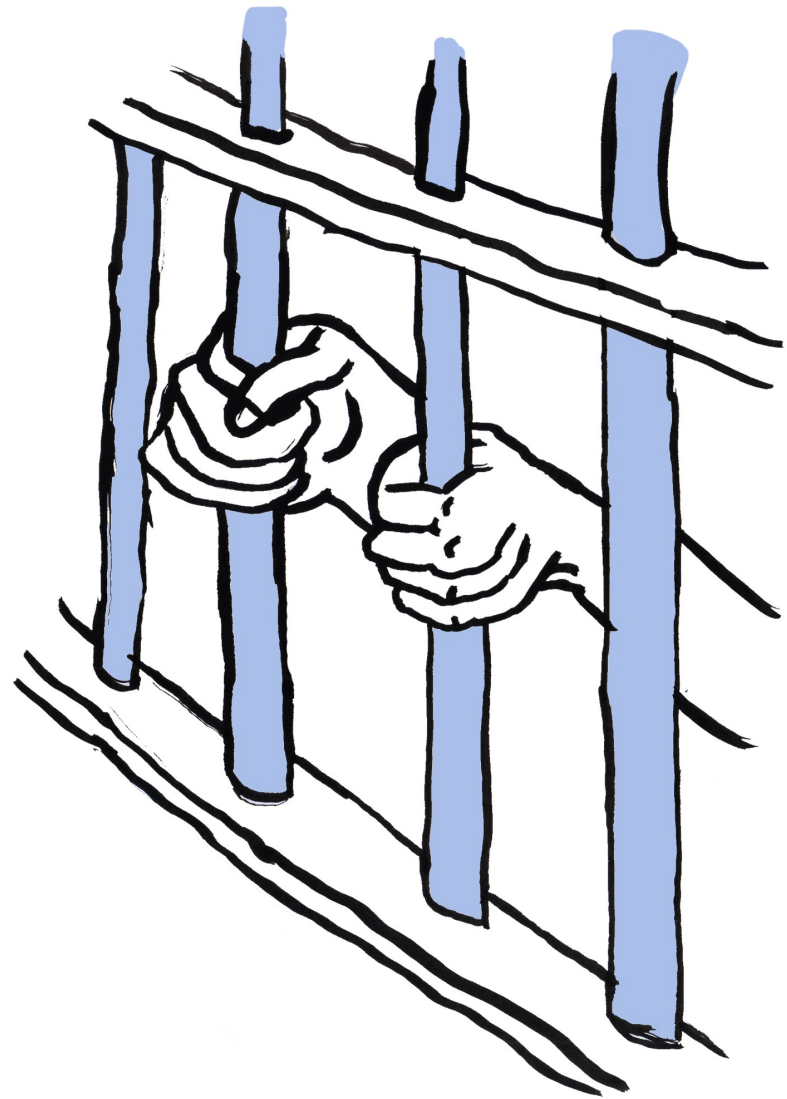
Naar wie zou jij toestappen, mocht je geconfronteerd worden met VGV of geweld?

Heb jij voldoende vertrouwen in de deskundigen waar om jou heen om dergelijke onderwerpen te bespreken?

24

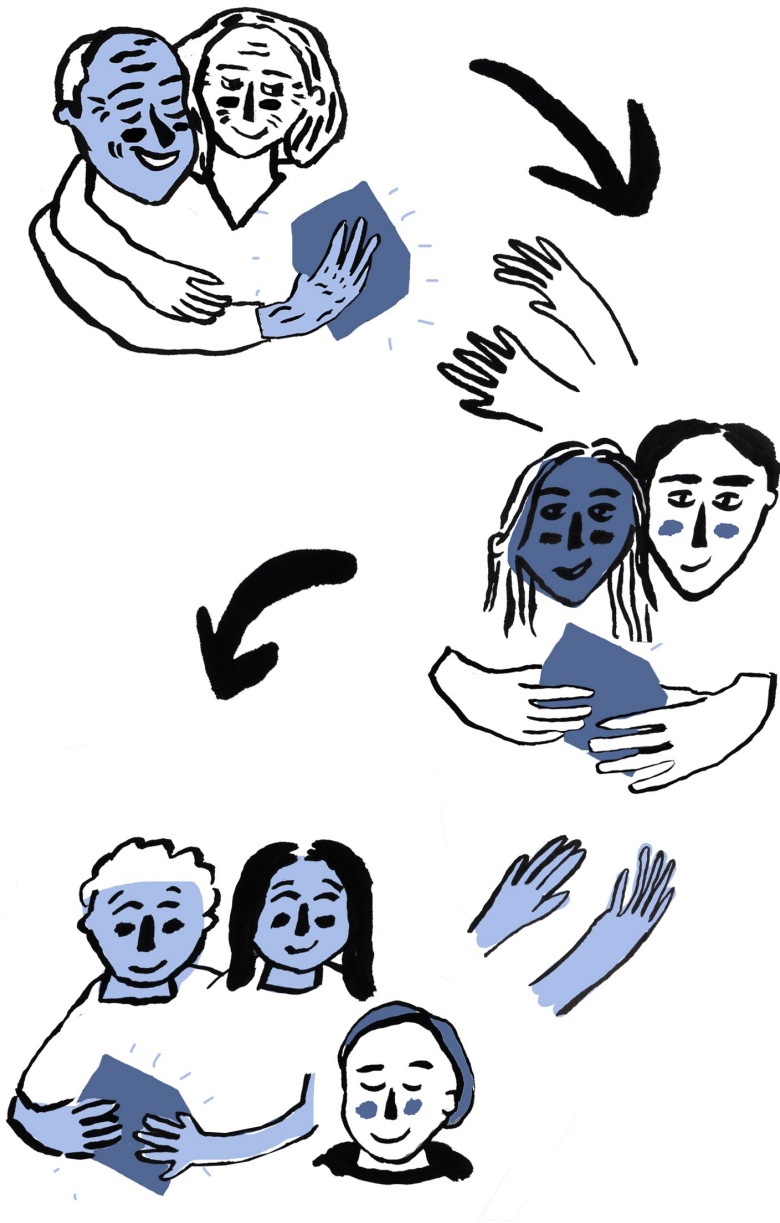
25

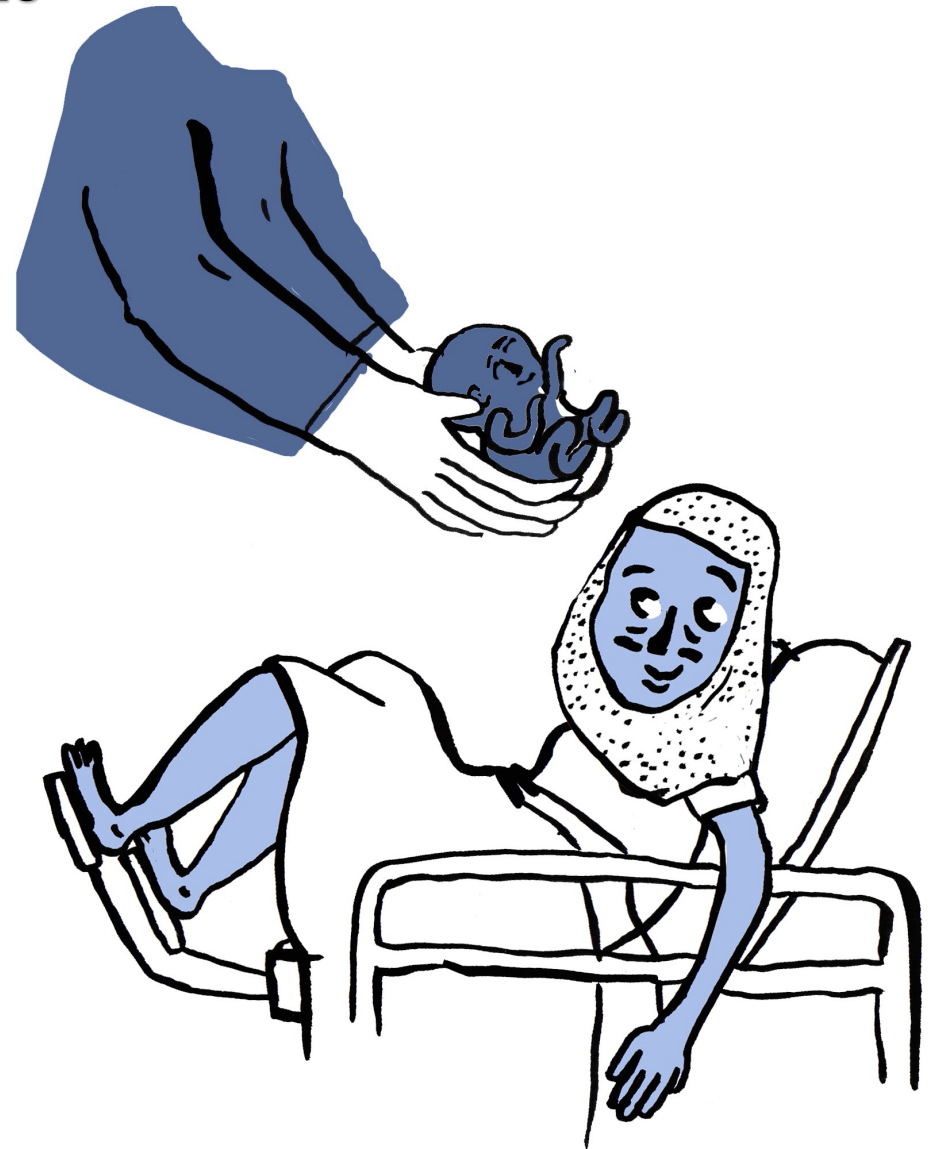
- Als iemand de wet overtreedt en hiervoor schuldig wordt bevonden door het gerecht, kan hij/zij gestraft worden. **Hoe zwaar die straf is, hangt af van verschillende factoren.**
- Er bestaan **verschillende soorten straffen**: contactverbod, opstarten van een therapie, geldboete, werkstraf, elektronisch toezicht, gevangenisstraf
- **Mogelijke vragen:**
 Wat zie je op deze tekening?
 Om welke redenen zou iemand naar de gevangenis gestuurd kunnen worden?
 Wat vind je van deze straf?
 Denk je dat er andere, eventueel betere straffen bestaan?

- De politie **waakt over de naleving van de wetten** en treedt op wanneer er wetten overtreden worden. De politie kan zelf overtredingen vaststellen, of burgers kunnen aangifte doen.
- Slachtoffers van VGV en andere vormen van geweld kunnen zich richten tot de politie voor **ondersteuning**. Dit kan door naar een politiekantoor te gaan of te bellen naar 112 in zeer dringende gevallen.
- Wanneer de politie optreedt, moeten zij zich aan **welbepaalde regels** houden.
- **Mogelijke vragen:**
 Wie zie je op deze tekening?
 Wat is de taak van de politie?
 Heb je al ervaringen gehad met de politie? Hoe verliep dit?
 Zijn er zaken die de politie niet mag doen?

26

10

- VGV kan **moeilijkheden** met zich meebrengen **tijdens de zwangerschap en de bevalling**.
- Er bestaan verschillende vormen van **zwangerschapsbegeleiding**. Gespecialiseerde verenigingen (zoals GAMS vzw) organiseren workshops die zich richten tot zwangere vrouwen die het slachtoffer werden van VGV en/of geweld.
- Tijdens de **medische begeleiding** van vrouwen die VGV ondergingen, is het goed specifieke aandacht te hebben voor de mogelijke gevolgen van de praktijk.
- Iedereen heeft het **recht** voldoende geïnformeerd te worden omtrent de medische behandeling die hij/zij krijgt.

Mogelijke vragen:

Wat is het verband tussen deze tekening en VGV?

Hoe beïnvloedt VGV de bevalling precies?

Ken je mensen die hiermee te maken kregen?

- Een **traditie** is een gewoonte die overgegeven wordt van de ene generatie op de andere, en die vaak eigen is aan een bepaalde groep of cultuur.
- Er bestaan zowel **positieve** als **negatieve tradities**.
- **Traditie en cultuur evolueren** mee met de mens en zijn tijd. Een traditie aanpassen of achter ons laten betekent niet dat we onze cultuur verloochenen.
- **Mogelijke vragen:**
 Wat wordt er voorgesteld op deze afbeelding?
 Zijn tradities altijd goed?
 Kun je een voorbeeld geven van een goede traditie?
 Kun je een voorbeeld geven van een gevaarlijke traditie?

